

-
- ▶ *Stichting De Noordzee*
 - ▶ **Thema 3: Rookvrije Stranden**
 - ▶ **10 November 2023**
 - ▶ **Gita Maas**

Arthur van
Schendelstraat 600
3511 MJ Utrecht
T. 030 2340016

info@noordzee.nl
www.noordzee.nl

► Visie

Wij staan voor een **schone en gezonde Noordzee** die duurzaam wordt gebruikt.

► Rol

Ons werk is **data gedreven**. Het delen van deze gegevens en het vergroten van bewustzijn is essentieel in ons streven om de Noordzee duurzamer te gebruiken.

Meet Mee project

► Sigarettenpeuk

Bij de Beach Clean Up focus op specifiek afvalitem, de laatste jaren en in nabije toekomst: **de sigarettenpeuk**.

- 2023: 27.854 sigarettenpeuken
- 2022: 86.954 sigarettenpeuken

Maar een fractie van wat er ligt

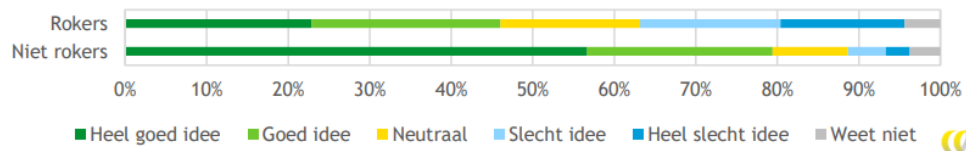

Thema 3: Rookvrije stranden

- ▶ Op toeristische stranden: meest gevonden item
- ▶ Schadelijk: 95% plastic, toxische stoffen (80% binnen 24 uur in zeewater) - vergaan niet. Milieurisico.
- ▶ Preventie, preventie!! Lobbybrief filter en rookvrije zones
- ▶ Filters op strand verminderen.
- ▶ Zorg voor milieu en welzijn bezoeker

DRAAGVLAK

In consumentenonderzoek onder 1.051 mensen is het draagvlak voor deze maatregel onderzocht. Er is aanzienlijk draagvlak vanuit niet rokers: bijna 80% vindt een rookverbod op het strand een goed idee. Onder rokers is meer dan 45% draagvlak.

Het strand is geen asbak

Nederlandse rookvrije Noordzeestranden

Noordwijk

De gemeente Noordwijk heeft vorige zomer en deze zomer een pilot gedaan met een rookvrij strand tussen afrit 23 en 24. Diverse organisaties, ondernemers en paviljoens sluiten zich aan bij dit initiatief.

Den Haag

De gemeente Den Haag heeft in september en oktober een proef gedaan met een rookvrij strand. De gemeente is a.d.h.v. een enquête bezig met een evaluatie voor het strandseizoen 2024. Het gaat om het sportstrand.

Renesse

In 2019 startte de gemeente Schouwen-Duiveland met een rookvrije zone van 500 meter op het strand van Renesse. In 2020 werd deze zone met 150 meter uitgebreid. Het rookvrije stuk ligt tussen de strandopgang Scholderlaan en strandpaviljoen Haven van Renesse.

Brouwersdam

De gemeente Goeree-Overflakkee gaat het strand op de Brouwersdam, ter hoogte van paviljoen Natural High (strandopgang 19), vanaf 2024 rookvrij maken.

Peuken zijn het **meest gevonden** soort afval op toeristische stranden en enorm schadelijk voor het milieu en de natuur. Een peuk bestaat voor **95 procent uit plastic**, kan tot wel **1.000 liter water vervuilen** binnen 24 uur en kan **dodelijk zijn voor dieren**. Rookvrije zones zijn nodig om peukenafval op het strand te bestrijden. Reiniging is namelijk niet effectief. In het buitenland zijn er al veel rookvrije stranden en ook in Nederland komen er steeds meer.

Hopelijk volgen andere kustgemeentes snel. Nederlanders lijken er namelijk klaar voor: 80% van niet-rokers vindt het een goed idee, en meer dan 45% van de rokers (CE Delft). Samen kunnen we peukenafval op stranden tegengaan!

Hoe doet jouw gemeente het?

Bron: CE Delft (2022) Reduceren van sigarettenfilters in het zwerfafval. (CE Delft rapport)

Nederland

- ▶ **CE Delft:**
- ▶ Lokaal positief effect op plastic filters in het zwerfafval: geldt alleen voor kuststroken.
- ▶ Positief direct effect op aanwezigheid giftige stoffen.
- ▶ Onzeker: verplaatst rookgedrag zich buiten verbodsgebied?

Cruciaal: **samenwerking**

Vrijwillige overeenkomst tussen gemeente en aanwezige horeca/strandgebruikers

Of verbod in APV (lastiger)

Europa

91 stranden in Spanje rookvrij

Belgische overheid onderzoekt rookverbod op strand

Zuid-Frankrijk

Italië

*Implementatie:
wisselend (van zone met borden tot boetes)*

- ▶ Voor SDN in 2026: alle stranden rookvrij/rookvrije zone
- ▶ *Grote bijvangst:* Rookvrije zones inzetten voor educatie: andere sociale norm
- ▶ *Belangrijk:* flankeren door maatregelen als genoeg afvalfaciliteiten op het strand
- ▶ Want factoren die een direct effect hebben op de frequentie: sociale norm en verwachte moeite

Bent u bereid in uw gemeente om de stap naar een rookvrije zone te zetten?

Wat is daarvoor volgens u nodig?

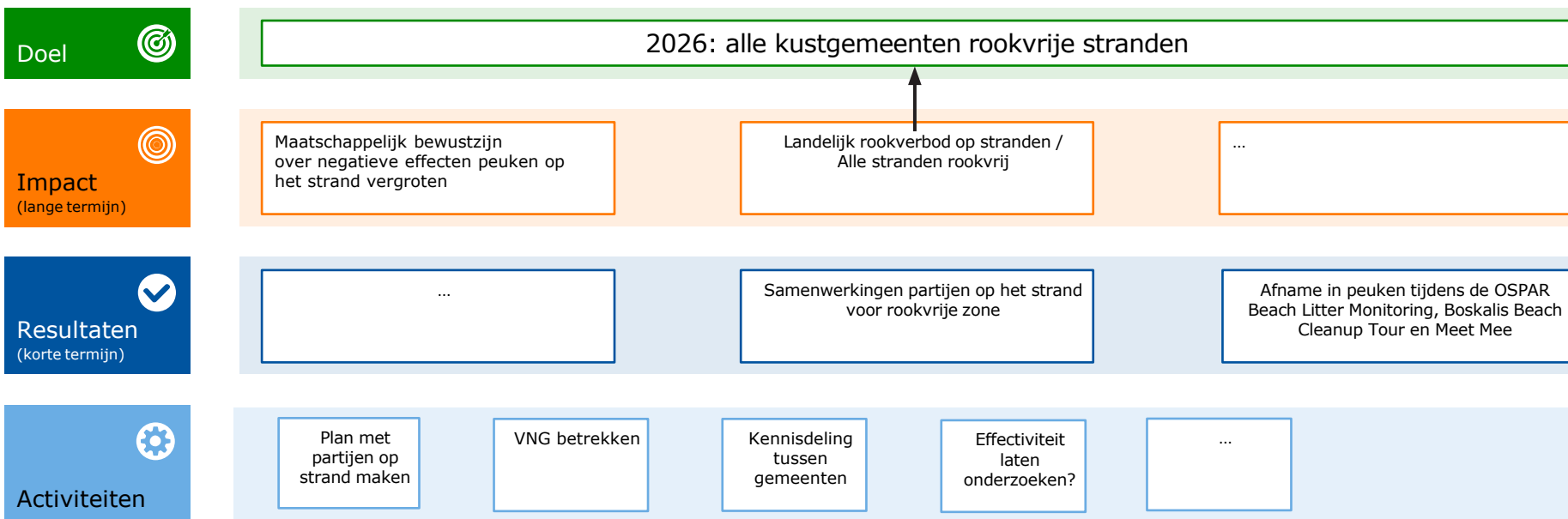
Politiek urgenter

Politieke moment – Heijnen (I&W) is ermee bezig.

Als gemeente kun je nog voorloper zijn.

Vele moties in TK o.a.: 70% minder in zwerfafval in 2026 & schadelijkheid dieren

Theory of Change: Rookvrije Stranden

Aannames

- Peuken zijn slecht voor de natuur
- Overheid is bereid om tot actie over te gaan
- Mensen zijn te bewegen tot ander gedrag
- Acties leiden tot afname peuken op de Nederlandse Noordzeestranden

Kansen

- Plastic soep discussie
- Waterkwaliteit discussie
- In andere EU landen veel beweging en Stas I&W wil ook bewegen op rookvrije zones
- ...

Barrières

- Maatschappelijke weerstand
- Onbekendheid met het probleem
- Effectiviteit
- Handhaving

Benodigheden

- Menskracht
- Netwerk (samenwerken, anderen die individueel aan de slag gaan)
- Geld
- Kennis

Het strand is geen asbak

Nederlandse rookvrije Noordzeestranden

Noordwijk

De gemeente Noordwijk heeft vorige zomer en deze zomer een pilot gedaan met een rookvrij strand tussen afrit 23 en 24. Diverse organisaties, ondernemers en paviljoens sluiten zich aan bij dit initiatief.

Den Haag

De gemeente Den Haag heeft in september en oktober een proef gedaan met een rookvrij strand. De gemeente is a.d.h.v. een enquête bezig met een evaluatie voor het strandseizoen 2024. Het gaat om het sportstrand.

Renesse

In 2019 startte de gemeente Schouwen-Duiveland met een rookvrije zone van 500 meter op het strand van Renesse. In 2020 werd deze zone met 150 meter uitgebreid. Het rookvrije stuk ligt tussen de strandopgang Scholderlaan en strandpaviljoen Haven van Renesse.

Brouwersdam

De gemeente Goeree-Overflakkee gaat het strand op de Brouwersdam ter hoogte van paviljoen Natural High (strandopgang 19), vanaf 2024 rookvrij maken.

Peuken zijn het **meest gevonden** soort afval op toeristische stranden en enorm schadelijk voor het milieu en de natuur. Een peuk bestaat voor **95 procent uit plastic**, kan tot wel **1.000 liter water vervuilen** binnen 24 uur en kan **dodelijk zijn voor dieren**. Rookvrije zones zijn nodig om peukenafval op het strand te bestrijden. Reiniging is namelijk niet effectief. In het buitenland zijn er al veel rookvrije stranden en ook in Nederland komen er steeds meer.

Hopelijk volgen andere kustgemeentes snel. Nederlanders lijken er namelijk klaar voor: 80% van niet-rokers vindt het een goed idee, en meer dan 45% van de rokers (CE Delft). Samen kunnen we peukenafval op stranden tegengaan!

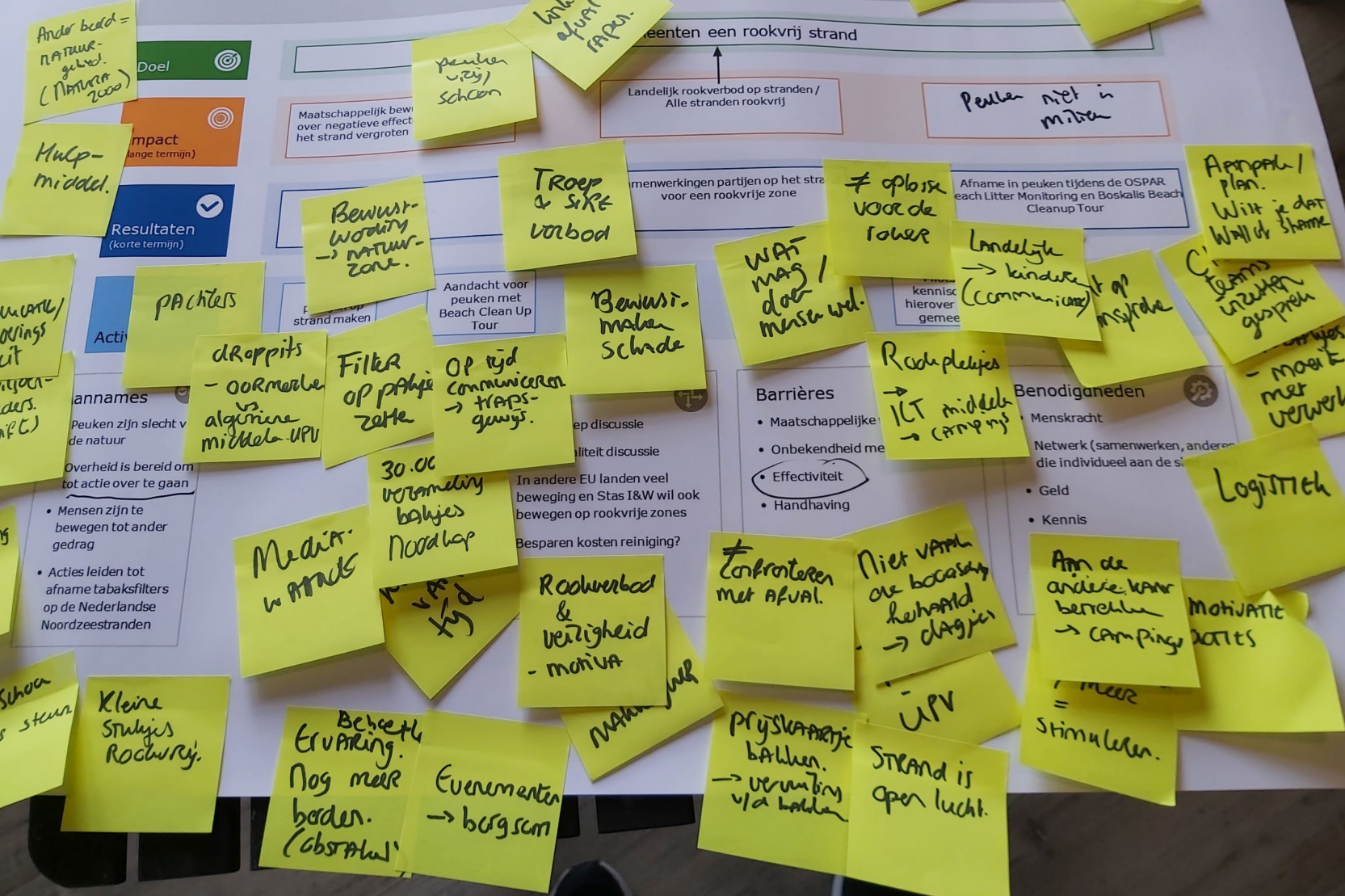
Hoe doet jouw gemeente het?

Workshop resultaten

- ▶ In drie rondes is er aan de hand van een Theory Of Change model door Gita Maas (Stichting De Noordzee) gesproken met paviljoenhouders, gemeentes, strandbeheerders en andere organisaties (zoals campings) over het onderwerp rookvrije stranden. Er is veel input opgehaald (zie de post-its). Wat interessante reflecties uit de sessies:
- ▶ Het gebruikte frame in je communicatie kan rookvrije stranden ondersteunen. Wat doet het als je het strand voor bezoekers sterker neerzet als een natuurgebied? Of als je het ontmoedigingsbeleid koppelt aan veiligheid (voor bos/duinbranden etc.)?
- ▶ Betrokkenheid van verschillende partijen is genoemd. Denk aan NL Schoon, Rijkswaterstaat. En wat kun je via de UPV van producenten sterker regelen t.a.v. het financieren van bewustwordingscampagnes?
- ▶ Het educatieve element neemt een belangrijke plaats in als mogelijke motivator. Gemeenten zoeken hier naar de ervaringen van gemeenten die al een pilot of rookvrij strand hebben. Communiceer je via klassieke borden of met nieuwere ICT-middelen? Verschuift het probleem of bereik je ook de mensen buiten de rookvrije zones?

Theory of Change Rookvrije Stranden

- ▶ **Vragen?**
- ▶ Spreek mij aan na de workshop.
- ▶ Of mail naar : g.maas@noordzee.nl
- ▶ [Schrijf je in voor de Nieuwsbrief - Stichting De Noordzee](#)

In ontwikkeling bij IenW:

Communicatie toolkit peukenpreventie

